

Arkivpedagogiskt Forum

Träff på Malmö Stadsarkiv

17 september 2015

Deltagarlista bifogas separat

Inledning och presentation av Malmö Stadsarkiv

Malmö stadsarkivs publika enhetschef Petter Björkstrand hälsade välkommen och berättade om Malmö stads historia. Staden har gått från att ha varit en arbetarstad med uppgång under 1960-70-talen till det den är idag – en tjänstemannastad där 31 % av invånarna är födda i ett annat land än Sverige, där det talas 167 språk, där medelåldern är otroligt låg – runt 35 år, och där staden kommer att ha en 50 % ökning av grundskolebarn fram till 2025. Med detta sagt finns det utmaningar, men även IT-kunskaper och en språk/kulturbredd som gör att staden är expansiv och intressant för nyetablering av tex företag.

Petter berättade även om Malmö stads kulturstrategi, Malmökonventionen, som vårdas av kulturförvaltningen och ska genomsyra alla förvaltningar inom kommunen.

Kerstin Martinsdotter berättade sedan om det pedagogiska arbetet på Stadsarkivet och visade de sedan ett år nya lokalerna som ligger i tidningen Arbetets gamla lokaler på Möllevången. Det finns flera läsesalar, klassrum och en stor hörsal, och även utställningsytor vartill det finns en separat ingång. De har öppet sex dagar i veckan kl10 – 18. Arkivet är i samma lokaler som ett stadsdelsbibliotek som innefattar ca 3 000 titlar. Biblioteksdelen har fokus på historia och innefattar "Det historiska Malmö", släktforskning men också en hel del barnböcker. De har även en hel del serier i biblioteket eftersom ett seriearkiv och Seriefrämjandet också finns i huset. I samma kvarter finns också Folkets bio, men här har man ännu inte hunnit utveckla några samarbeten.

Pedagogerna Karin Sjöberg och Kerstin Martinsdotter tar emot ca 100 grupper per år, allt från grundskola till högskola, och SFI-grupper. Dessutom är just nu Linus projektanställd och jobbar under 4 månader med en minnesinsamling. Det är äldre textilindustriarbetarkvinnor som bjuds in till kaffe, filmvisning och samtal.

Landet runt

(föranmälda kortpresentationer)

Eskilskällan

Eskilstuna Stadsarkiv – Oscar Nilsson

Eskilskällan är en mötesplats och ett lokalhistoriskt centrum där Eskilstuna stadsarkiv, Stadsmuseet, Arkiv Sörmland och biblioteket samarbetar. Man har dels ett virtuellt rum på nätet, men också en ny fysisk mötesplats i gemensamma lokaler. Användarna når då "all" information på samma plats. Även diskussioner kring materialet mellan institutionerna sker vilket blir en fördel. De nya lokalerna nyinriggdes den 19 september. Eskilskällan ger ut en tidning två ggr per år och temat i senaste numret är "Jämställdhet". Detta är även temat för utställningen i de nya lokalerna.

Besök gärna: www.eskilstuna.se/eskilskallan eller på Facebook: Eskilskällan

Landsarkivet i Uppsala

Anna-Karin, Kajsa, Hermodsson

Kajsa berättade om samarbetet med Lärarhögskolan där Ylva Bergström är lektor och utbildningsstrateg. Arkivet föreläser två dubbellektioner inför studenternas uppsatsarbete, och informerar då om att arkiv finns och hur man kan använda källorna. Det är viktigt att lära lärarna så att de i sin tur tänker på arkiven när de ska ut och undervisa. Landsarkivet genomför även lärarfortbildningar med workshops under en halv dag, och även där är arkivfrågor i fokus. Man har också påbörjat en pilotverksamhet där dels elever med inlärningssvårigheter dels högpresterande elever kommer på besök. Man tar också emot SFI-grupper.

Geocaching kring kulturarv!

Folkrorelsearkivet i Västerbotten – Marika Eserstam Kjellsson

Geocaching bygger på att man har en GPS av något slag, och koordinater till en viss plats. Med hjälp av GPS:en ska man hitta till platsen och där hitta en gömma, som är just gömd. När man hittat gömman, som ofta är en loggbok, skriver man in sitt "geocachenamn" som bevis på att man varit där och hittat den. Det finns hemsidor med inlagda koordinater som man tar med sig ut för att leta. Ett fenomen som finns över i princip hela världen.

Maria valde att lägga upp denna geocache-övning lite annorlunda. Men hjälp av GPS och koordinater skickade hon ut eleverna i fem grupper. Alla skulle till samma ställe. Hon följde efter eleverna på avstånd och när de väl hittat fram till platsen, ett äldre sågverk, kunde hon ta fram material och visa på verksamheten som varit på just den platsen. Eleverna fick en ny koordinat och letade efter nästa plats och så vidare. Samtliga platser kretsade kring det gamla sågverket.

För att kunna köpa in den ganska dyra utrustningen (GPS "Kids in motion"), sökte hon Skapande skola-pengar (kommunen har en fri pott). Hon vände sig till elever i åk 9, och lärarna inom historia och idrott. Det innebar mycket arbete både före och under själva dagarna, men det var roligt!

Samer i arkiven

Arkivet i Östersund – Jim Hedlund, Mia Nilsson

Jim och Mia berättade om ett nytt program som de just börjat arbeta med. Det är ett material med samiskt perspektiv för skolor. Programmet ska både kunna användas på plats på arkivet, men även på webben och då vara ett mer allmänt program för att fylla den stora kunskapslucka som finns hos många runt om i landet. Eftersom Östersund ligger i det sydsamiska området, skickades vid mötet även en boll till Härnösand som förvaltar material från det nordsamiska området.

Stockholms stadsarkiv

Lena Wiorek, Anna Rode

Arkivet är nu färdigt med sin ombyggnad, och eftersom Stockholms stadsmuseum nu ska renoveras har dessa flyttat in med sin arkivdel, sitt "Faktarium", och tre ur deras personal. Flytten innebär att man lär av varandra – vilket både kan vara svårt och kul! Nu finns mycket material på en plats, och det är jättebra för alla besökare.

Lena berättade också om hur programverksamheten hela tiden byggs ut och växer i omfång. Stadsarkivet tar en gång i veckan emot grupper på "Öppna magasinvisningar" på dagtid. Fyra gånger per år är det också tematiska magasinvisningar på kvällstid. Även i Stockholm har man samarbete med universitetet, och A-kursen i historia kommer en heldag till arkivet för att sedan arbeta vidare med uppgifter kopplade till Stockholmskällan. Varje onsdag är det "Onsdagshistorier", med ca 120 personer varje gång. Populärt!

Fyriskällan

Stadsarkivet i Uppsala – Nicklas Malmsjö

Fyriskällan har fått nya lokaler som invigs den 11 oktober. Folkrörelsearkivet, Stadsarkivet och den lokalthistoriska delen av biblioteket bor nu tillsammans, och biblioteksdelarna bildar ett gemensamt referensbibliotek. Fyriskällan bildar ett lokalthistoriskt centrum med en mer hel bild av samhället.

I Uppsala har man också ett samarbete med Wikipedia, där man bedriver utbildningar för både allmänhet och personal i hur man skriver i Wikipedia med arkivmaterial som grund. Ytterligare ett intressant arbete som pågår just nu är en workshop för gymnasiet kring "allmänna rösträtten".

Arkivpedagogisk policy

Eller avsiktsförklaringen, som arbetsgruppen föreslår att man ändrar namn till.

Bakgrunden till att vi jobbar med policy /avsiktsförklaring är att det är ett spretigt begrepp, och att det är viktigt att vi själva står för definitionen. Policyn är till för oss att ha i ryggen i diskussioner med ledningsgrupp, huvudmän eller i samband med att man söker pengar till arkivpedagogiska projekt t ex. Tanken med policyn/avsiktsförklaringen är inte att bakbinda eller hämma kreativiteten för oss som arbetar med arkivpedagogik, utan istället är syftet att sätta agendan för vad arkivpedagogik är för något.

Arbetet har nu pågått under ett år, efter att under förra höstens möte ha bestämt oss för att vi ville göra det här inom ramen för Arkivpedagogiskt Forum. När vi sedan träffades i Östersund i februari fördes de första diskussionerna utifrån ett utkast som arbetsgruppen (Jim Hedlund & Eva Tegnhed i Östersund, Anna Eklund-Johnsson i Vadstena, Kristina Isberg i Lund, Lotta Höglund i Visby och Nicklas Malmsjö i Uppsala) tagit fram. Vi upptäckte då att det framför allt var definitionerna som var svåra. Arbetsgruppen har, utifrån vad som sades på mötet i februari, jobbat vidare och har inför detta möte skickat ut ett nytt utkast. Gruppen träffades dock även igår (15 sept) och skalade ner även det sista utkastet. Därför delades ännu ett nytt utkast ut vid mötet, och det var också detta som blev utgångspunkten för den efterföljande diskussionen i mindre grupper.

En modell som Sara Grut på NCK (Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik) har utformat, över rollerna arkivarie och arkivpedagog delades också ut som bakgrund till definitionerna (bifogas minnesanteckningarna).

Gruppernas synpunkter diskuterades sedan i helgrupp och samlades in och lämnades över till Eva Tegnhed, Östersund, för sammanställning.

Hur synliggör vi romer i arkiven?

Föredrag med Martin Eriksson, från Lunds universitet. Han disputerade i historia med avhandlingen "*Exkludering, assimilering eller utrotning? 'Tattarfrågan' i svensk politik 1880-1955*".

Hans presentation är bifogad minnesanteckningarna.

Workshop med Karin Sjöberg

Efter Martins föredrag visade Karin Sjöberg hur hon arbetat med arkivmaterial utifrån minoritetsbegreppet och romer. Kontentan är att det är ett svårt ämne och det är svårt att hitta en bra ingång till ämnet eftersom det till stor del beror på gruppen (om det är starka eller svaga elever t ex.) hur det tas emot. Materialvalet var till en början mycket ambitiöst men fick efterhand skalas ner till ett minimum. Bl.a. använder hon delar ur en seriebok "Sofia Z-4515" som Forum för levande historia gett ut. Karin tipsar även om hemsidan: minoritet.se

Avslutning

Efter ett avslutande samtal om dagen, bestämdes att nästa träff blir i Östersund den 9 februari 2016. Som vanligt ligger denna februariträff i samband med NCKs (Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik) vårkonferens. Temat för själva konferensen är känslor.

Som programpunkter vid detta nästa möte blir dels fortsatta diskussioner utifrån policyn, dels en workshop utifrån samiska arkiv. Har man fler idéer kan dessa skickas till Eva Tegnhed.

/Vid pennan Mia Nilsson, Föreningsarkivet i Jämtlands län